

Л. Г. Ліпич, Л. О. Ющишина

БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

В статті розглянуто теоретичні і прикладні засади формування ефективної інформаційної системи як підґрунтя для реалізації моделі управління витратами бізнес-процесів у рослинництві. На основі групування споживачів інформації проведено їх структурний аналіз. Розроблено схему інформаційних потоків у системі управління витратами бізнес-процесів у рослинництві.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, інформаційна система, споживачі інформації, інформаційні потоки, управління витратами бізнес-процесів.

Табл.1. Рис.2. Літ.13.

Л. Г. Липич, Л. А. Ющишина

БИЗНЕС-ПРОЦЕССЫ И ИХ ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ

В статье рассмотрены теоретические и прикладные основы формирования эффективной информационной системы как фундамент в реализации модели управления расходами бизнес-процессов в растениеводстве. На основе группировки потребителей информации проведен их структурный анализ. Разработана схема информационных потоков в системе управления расходами бизнес-процессов в растениеводстве.

Ключевые слова: информационное обеспечение, информационная система, потребители информации, информационные потоки, управления расходами бизнес-процессов.

L. G. Lipich, L. A. Iushchyshyna

BUSINESS PROCESS AND INFORMATION SUPPORT

The article considers theoretical and applied grounds of the efficient information system formation as a basis for realization of cost management model for business processes in plant growing. Basing on classification of the information consumers' their structural analysis is conducted. The scheme of information flows within the cost management system for business processes in plant-growing is carried out.

Keywords: information support, information system, consumers of information, information flows, cost management for business processes.

Постановка проблеми. Зазвичай успіх підприємства залежить від його здатності впроваджувати інновації, тобто генерувати нові ідей та

концепції управління. Саме управлінські інновації забезпечують підприємству конкурентні переваги, так як охоплюють всі сфери його діяльності. Проте, недосконалість системи інформаційного забезпечення управління витратами бізнес-процесів сільськогосподарських підприємств зумовлює зниження ефективності у використанні ресурсів, є причиною їх збитковості. Тому, в сучасних умовах питання своєчасного інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень особливо актуальне.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженням питань інформаційного забезпечення системи управління підприємством займалися такі вчені, як А. Батюк [4], К. Друрі [3], О. Кармінський [6], В. Плескач [5], В. Ситник [9], О. Сумець [10], М. Твердохліб [11], Ф. Хміль [12] та багато інших. Ними зроблено значний внесок у розробку теорії і методології інформаційних систем управління підприємством. Разом з тим, вивчення та аналіз опублікованих за даною проблемою робіт показали, що питанням інформаційного забезпечення управління витратами бізнес-процесів в рослинництві належної уваги не приділялося.

Метою дослідження є формування вимог до інформаційних систем, розробка схем інформаційних потоків для управління витратами бізнес процесів в рослинництві.

Основні результати дослідження. Існуюча система управління витратами у своєму розвитку досі орієнтується на стандарти і цінності, що не відповідають потребам сьогодення. У рамках концепції процесно-орієнтованого управління бізнес-процеси нами розглядаються як стійка сукупність взаємопов'язаних дій (завдань, операцій, функцій), яка з допомогою технологій і за визначений термін трансформує “входи” (ресурси) на “виходи” (результати), які представляють певну цінність для внутрішніх і зовнішніх споживачів та істотно впливають на формування конкурентних переваг підприємства.

За своєю суттю сільськогосподарське підприємство - це відкрита система, всередині якої протікає безліч бізнес-процесів, але первинними, є

процеси, пов'язані з виробництвом рослинницької продукції, яка слугує базою для розвитку тваринництва. При виокремленні бізнес-процесів у рослинництві характерним є їх тісний взаємозв'язок з ресурсами підприємства. Витрати, що пов'язані з коштами, вкладеними в придбання та використання таких ресурсів, можна виокремити як витрати бізнес-процесів.

Важливим аспектом ефективного управління витратами бізнес-процесів в рослинництві є інформаційне забезпечення. Проте, дослідження показують, що в більшості сільськогосподарських підприємств із-за відсутності налагоджених інформаційних систем, аналіз діяльності проводиться із запізненням, коли основні фінансові показники сформовано і немає можливості на них вплинути, а ефективність роботи окремих структурних підрозділів часто взагалі не аналізується. Перехід до ринкових відносин зумовлює необхідність внести корінні зміни в систему інформаційного забезпечення механізму формування витрат бізнес-процесів. Організація збору даних повинна охоплювати всі можливі джерела інформації і супроводитися системою обґрунтованих розрахунків.

Аналіз користувачів, яким необхідна деталізована інформація про витрати бізнес-процесів за окремими видами продукції рослинництва наведений в табл.1.

Таблиця 1. Групи споживачів інформації про витрати бізнес-процесів, авторська розробка

Споживачі інформації	Інформація			
	для планування і прогнозування	для обліку і аналізу	для прийняття рішень	для контролю і регулювання
1. Керівники підприємства	-	-	+	-
2. Головні спеціалісти	+	+	+	+
3. Власники підприємства, держателі акцій	-	+	-	-
4. Власники земельних ділянок і майнових паїв	-	+	-	-
5. Наймані робітники	-	+	-	-
6. Кредитори і власники позичкового капіталу	+	-	+	-
7. Державні органи:				
- державний комітет статистики	-	+	-	-
- податкові служби	-	+	-	-
- антимонопольні комітети	-	+	-	-

Таким чином, на підприємстві виникає необхідність створення єдиної інформаційної системи. Ціллю будь-якої економічної системи в ринкових умовах є мінімізація витрат і збільшення ринкової вартості підприємства. Проте, не завжди ціль економічної системи є настільки очевидною і так легко трансформується в перелік критеріїв. Так ціллю інформаційної системи, яка є складовою економічної системи, є підвищення ефективності управлінських рішень, що приймаються.

При чітко налагодженій організаційній схемі функціональної експлуатації інформаційної системи кожен виконавець виконує визначені для нього дії, одержуючи інформацію в обсязі, необхідному і достатньому для здійснення своїх посадових обов'язків. В результаті роботи всіх користувачів системи відбувається наповнення бази даних підприємства інформацією про хід виконання конкретних господарських операцій, що відносяться до різних напрямків діяльності.

Основні вимоги до інформаційної системи забезпечення управління витратами бізнес-процесів відображені на рис.1.

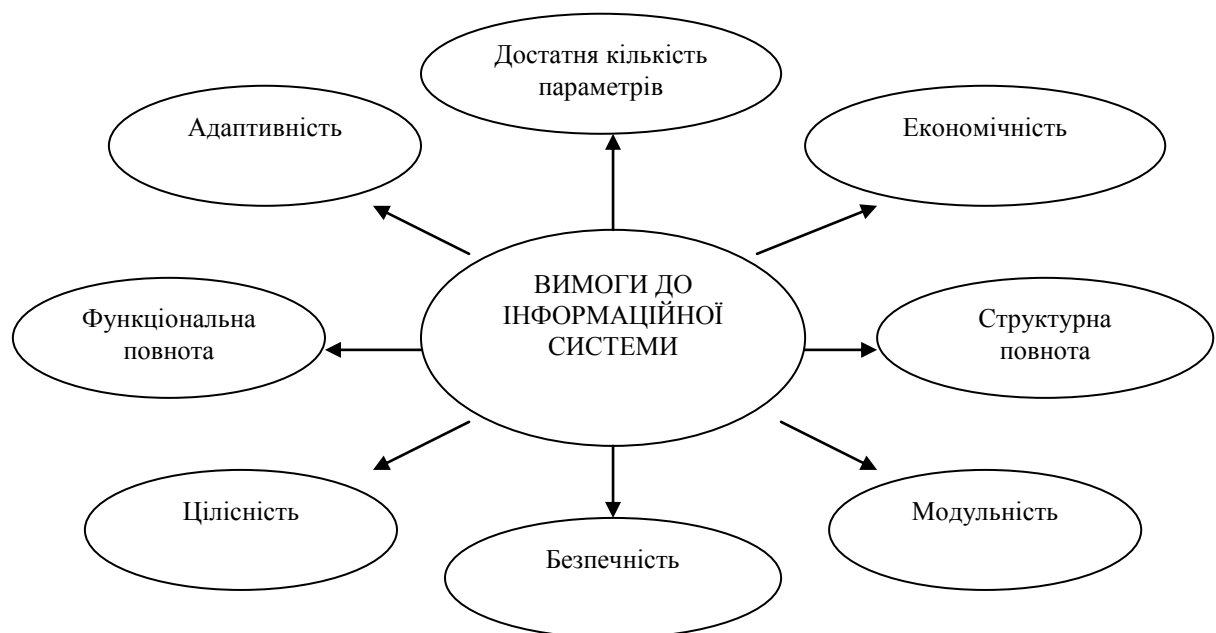

Рис. 1. Основні вимоги до інформаційної системи забезпечення управління витратами бізнес-процесів, авторська розробка

Не секрет, що інформаційні потоки далекі від досконалості: часто відбувається дублювання інформації; вона може не доходити до адресата; після одержання інформації виникає необхідність її уточнення. Це спонукає до вдосконалення системи інформаційних потоків, розробки алгоритму проходження документів та автоматизації передачі інформації. Інформаційні потоки в системі управління витратами бізнес-процесів у рослинництві матимуть вигляд представлений на рис. 2.

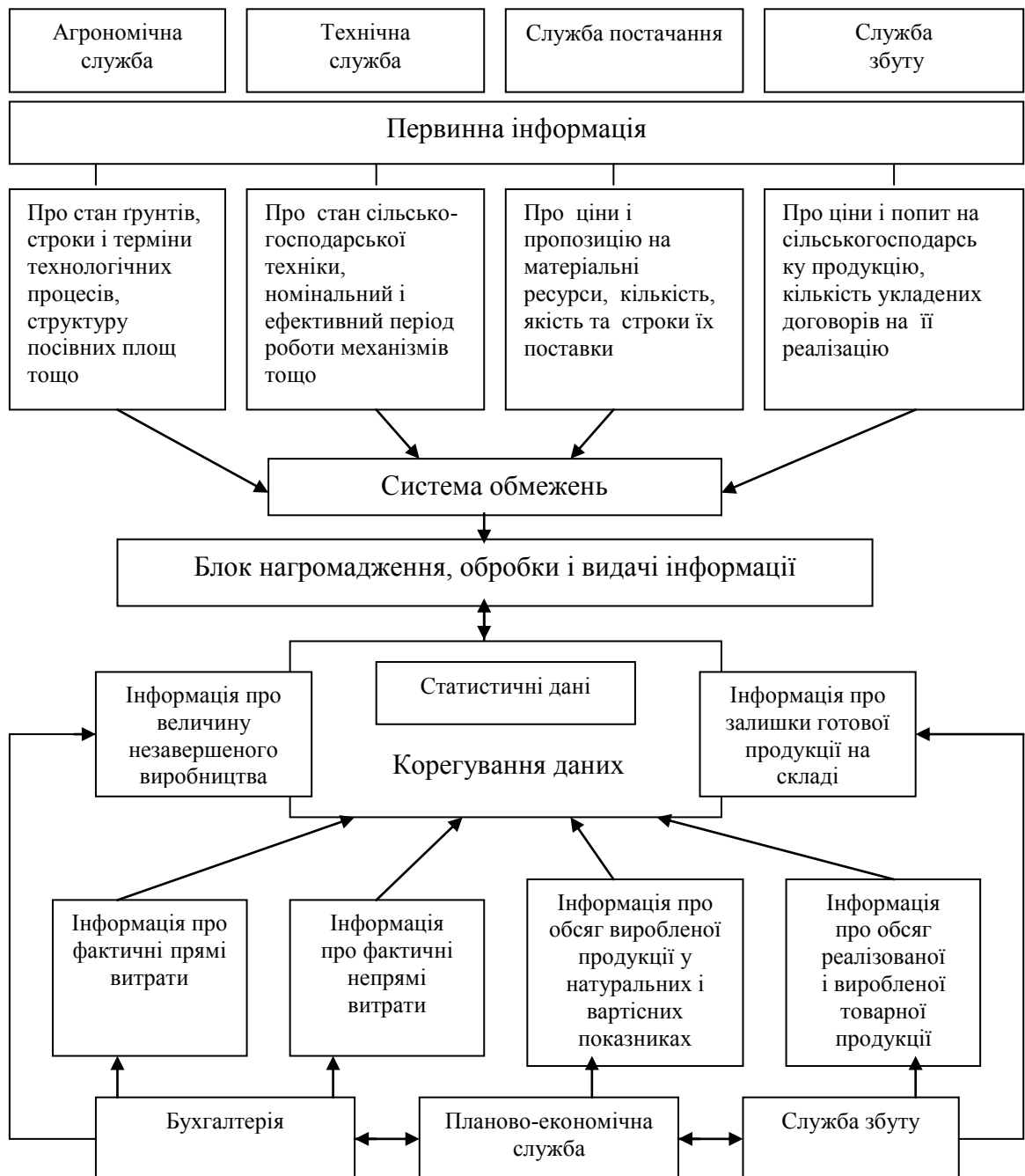

Рис. 2. Схема інформаційних потоків в системі управління витратами бізнес-процесів в рослинництві, авторська розробка

Важливим аспектом в системі управління витратами бізнес-процесів в рослинництві є аналіз інформаційних потоків. Його метою є виявлення місць дублювання інформації, її нехватки чи надлишку. Також в процесі вивчення інформаційних зв'язків та інформаційних потоків на підприємстві посилюється контроль за доцільністю здійснення бізнес-процесів і витрат, що виникають при цьому.

Існує безліч методів аналізу інформаційних потоків, але найбільш поширеним, і, на нашу думку, найефективнішим є метод складання графіків. Для їх побудови підприємство саме (в залежності від призначення, умов функціонування і видів діяльності) вправі встановити правила складання та розробити умовні позначення окремих елементів, що будуть відповідати дійсності і поставленим завданням.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи вище викладене, слід зазначити, що створення на підприємстві єдиної інформаційної бази має за мету розширення можливостей структурних підрозділів у прийнятті управлінських рішень щодо формування витрат бізнес процесів та оцінки їх ефективності. Досягнення поставленої мети передбачає реалізацію широкого спектру завдань, серед яких основними є: розробка та впровадження інформаційної системи управління; забезпечення нарощування кадрового потенціалу у розробці, впровадженні та використанні інформації для забезпечення ефективності бізнес-процесів; мобілізація матеріальних і технологічних ресурсів підприємства; удосконалення аналітичних засобів накопичення даних і здійснення підтримуючих наукових досліджень, що дозволить сільськогосподарським підприємствам вийти на новий рівень господарювання.

1. *Бабосов Е.М.* Социология управления: учеб. пособие / Е. М. Бабосов .- [2-е изд.]. - Мн. : ТетраСистемс, 2001. – 288 с.

2. *Гончарук В. А.* Развитие предприятия / В.А. Гончарук. - М.: Дело, 2000. – 208 с.

3. *Друри К.* Введение в управленческий и производственный учет: учебн.пособие / К. Друри; пер. с англ. под ред. Н. Д. Эриашвили; предисловие проф. П. С. Безруких. – [3-е изд.].- М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 783 с.
4. Інформаційні системи в менеджменті: Навчальний посібник / А. Є. Батюк, З. П. Дзуліт, К. М. Обельовська, І. М. Огородник, Л. П. Фабрі. – Львів: Національний університет „Львівська політехніка”, „Інтелект-Захід”, 2004. –520 с.
5. Інформаційні технології та системи / В. Л. Плескач, Ю. В. Рогушина, Н. П. Кустова. - К.: Книга, 2004.- 520 с.
6. Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построения контроллинга в организациях / А. М. Карминский, Н. И. Оленев, А. Г. Примак, С. Г. Фалько. – [2-е изд.]. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 256 с.
7. *Лисак П.П.* Інформаційне забезпечення прийняття рішень в управлінні підприємствами в період становлення ринкових відносин: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.02.03 / П. П. Лисак - Харків, 2002. — 19 с.
8. Основи інформаційних систем: навч. посібник/ В. Ф.Ситник, Т. А. Писаревська, Н. В. Єрьоміна, О. С. Краєва. – К.: КНЕУ, 2001. – 420 с.
9. *Ситник В.Ф.* Системи підтримки прийняття рішень: навч. посібник / В.Ф. Ситник. – К.: КНЕУ, 2003. - 624 с.
10. *Сумець О. М.* Основи операційного менеджменту: підруч. для студ. економ. спец./ О. М. Сумець. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 416 с.
11. *Твердохліб М.Г.* Інформаційне забезпечення менеджменту: навч. посібник / М. Г. Твердохліб. – [Вид. 2-ге, доп. та перероб]. – К.: КНЕУ, 2002. -224 с.
12. *Хміль Ф. І.* Основи менеджменту: підручник / Ф.І. Хміль. – К.: Академвидав, 2003.– 608 с.
13. *Цайнінгер К. Х.* Оптимізація бізнес-процесу для глобальної конкурентоспроможності: лекція / К. Х. Цайнінгер. - К.: ВД «КМ Академія», 2003. – 40 с.